

Tage Schacks prædiken langfredag

Taler

Tage Schack
Præst

Dato

7. april 1944

Sted

Simon Peters Kirke, Amager

- 1 Langfredag er Mørke. Ikke blot var der fra den sjette til den niende Time et Mørke over hele landet, det er kun et ydre Tegn paa det store Mørke, som havde Magten over Menneskene den Dag og det Sted. Men Meningen er jo ikke, at vi skal sige, at denne Dag var en særlig mørk Dag i Menneskeslægtens Historie;
- 5 eller at nu er den, gudskelov, forlængst forbi. Heller ikke er det Meningen, at vi skal tænke, at dette Sted var mørkere end andre Steder, disse Mennesker mere onde og formørkede end andre. Ak, nej, her er blot afsløret, hvordan alle Dage og alle Steder og enhver af os er bagved alle formildende og forskønnende Slør.
- 10 Det er mærkeligt, at Jesus, som kaldte sig Verdens Lys, endte i dette Mørke; at det sidste, vi ser af ham med vore naturlige Øjne, er, at han forsvinder i Mørke.

Dette Langfredags Mørke er nu ikke et dramatisk Mørke, fyldt med Spænding og Uhygge. Naar man i vore Dage sommetider kalder Kristendommen

15 dramatisk, da er det ganske æstetisk Tale. Nej, Kristendommen er ikke det store Drama og Langfredag heller ikke. Det er meget mere jævnt og ligetil, meget nærmere ved os selv; den taler om det Mørke, som ligger bagved og under vore Hverdage, det, som truer os, udvendig og indvendig; det, som er i os, indtil vi til sidst ganske udramatisk glider ind i Mørket, naar vi dør.

20

Naar vi nu atter har hørt Jesu Lidelseshistorie, saa genkender vi i dens Mørke først Mørket omkring os, Mørket i Verden. „Ja, saadan er Verden.” Naar Folk i disse Tider er rædselsslagne over de Afsløringer af Menneskenaturens Brutalitet og raffinerede Ondskab, som disse Aar bringer, – og det er vi vel alle, – saa

25 burde det ikke have været nogen Nyhed for os. Golgatha har forlængst fortalt os, at saadan er Verden. Med mindre vi mener, at Menneskene, og specielt vi Danske er gaaet saa stærkt frem i de 1900 Aar, saa vi lykkeligt og vel er kommet ud af dette Mørke. Men det beror dog vist paa en Misforstaaelse.

30

Men dernæst genkender vi i denne Historie Mørket i os: Sorg og Savn, Raadvildhed og Nød, Angst og Død: alt er der Langfredag. Ogsaa i ham, der hænger paa Korset, synes Mørket at vinde Sejr, i hvert Fald for en Tid, da han raaber: „Min Gud, min Gud, hvorfor har du forladt mig?" Der er intet
35 menneskeligt Mørke, der er saa stort, at vi ikke finder det Langfredag. Der er ingen, der skal komme og sige, at han ud fra sit eget Liv eller ud fra sit eget Sind skal kunne afsløre et dybere Mørke, end det, der afsløredes Langfredag.

Men alt dette er alligevel ikke det egentlige. Det kan jo gerne være, at vi i vor
40 Selvmedlidenhed synes, at Lidelserne og Sorgerne, der truer os udefra, og Angsten og Sorgen, som vi hemmeligt gemmer i vort Indre, er det egentlige Mørke. Og dog aner vi, at der er et dybere: Og det er det, som er Langfredags Mørke. Vi kan udtrykke det saadan: Det er det, at vi selv er Mørket; at Mørket altsaa ikke kommer til os udefra, men stiger op fra vort eget Hjerte; at det ikke er
45 en ond Skæbne, vi er kommet ud for; men noget, vi selv er meddelagtige i, saa vi selv er en Del af Mørket, medskyldige i Mørket. Naar vi hører Lidelseshistorien, saa kan vi da hvis vi da ikke – hvis vi da overhovedet lægger Mærke til det, vi hører, – undgaa at sige til os selv: „Det kunde jeg ogsaa have gjort, hvis jeg havde været der. Et eller andet Sted vilde jeg have været: blandt Farisæerne, der skulde
50 værgе deres Religion og derfor dræbte Forkynderen af Guds Evangelium; eller blandt Romerne, der med Statstjenerens LigeGYldighed gjorde deres saakaldte Pligt; eller blandt Disciplene, der flygtede og fornægtede; eller i Folkeskaren, der raabte „Korsfæst!" og til sidst saa til med daarlig Samvittighed." Men Lidelseshistorien siger mere til os; den siger: „Dette har du gjort. Saaledes er din
55 Hverdag. Saaledes er dit Forhold til Guds Sandhed og til din Næste".

Men er vi saaledes selv en Del af Mørket Langfredag, saa er det sandt, som vi frygter mest af alt skulde være sandt: At der slet ikke er noget i os selv at holde fast ved. „Dersom nu det Lys, som er i dig, er Mørke, hvor stort bliver da ikke
60 Mørket?" siger Jesus engang. Saa er det afsløret, at vi ikke er stærke og troende, gode og rare, – i hvert Fald inderst inde; men at vi er fattige og vantro, onde og selvoptagne. Saa er det afsløret, at vor Anger er Frygt eller Forfængelighed; at vor Tro er Selvsikkerhed, at vort Haab er Fortvivlelse, at vor Kærlighed er Selvkærlighed. Dette Mørke, som ikke stammer fra vor egen Dom, (saa havde vi
65 dog noget at holde fast ved i os selv), men fra en Dom, som er over os, fra Sandheden selv; – dette Mørke, som vi i Virkeligheden af alle Kræfter har kæmpet for ikke at komme ud i, fordi vi frygter det mere end noget andet (derfor værner vi os imod det med Selvretfærdighed) – dette Mørke betyder, at

70 der ikke er mere; for naar alt det, vi troede om os selv, er Illusion, er Løgn, – saa er der ikke mere at holde fast ved. Langfredag er vi paa Grænsen, hvor vi i Virkeligheden er hver dag.

At vi selv er Mørket: Det er Langfredags Afsløring. Mørket er ikke bare udenfor
75 os; det er heller ikke bare indeni os, saa vi dog alligevel selv er udenfor. Men Mørket i Verden skyldes os, fordi det stammer fra os. Det var Tilfældet Langfredag. Det er ogsaa Tilfældet i vort Liv. Derfor spreder vi Mørke om os og ikke Lys.

80 Men i dette Mørke, som vi selv er en Del af, skinner der et Lys: Det er Jesus Kristus selv. Han er det eneste Lys i denne Verden. Men det er et mærkeligt Lys, for det kan ikke skilles fra Mørket; det skinner kun i Mørket. Hvor der intet Mørke er, findes det Lys heller ikke. Den Kristus, der gøres til et af denne Verdens mange Lys, er ikke den Kristus, der døde paa Golgatha. For han skinner
85 kun for dem, der selv er Mørke – og derfor ved med sig selv, at de aldrig kan komme ud af Mørket; for det er dem selv. Det er ikke blot de belastede: De af mørke Tanker og syndige Tilbøjeligheder bundne; de af Læger og Præster opgivne. Det er ogsaa de pæne Folk, paa hvem intet sygeligt er at mærke; som er i stand til at leve deres eget Liv og være til Gavn og Glæde for mange. En Dag
90 forstaar de, – ja, den Dag er vel kommet, – at ogsaa de er en Del af Mørket i Verden og til sidst glider ind i det, hvor de hører hjemme. For dem er der ikke andet glædeligt Budskab end dette, at Lyset fra Kristus skinner paa dem, der selv er Mørke. Og derfor skinner det ogsaa paa de vantro, der ikke kan tro; paa de fortvivlede, der ikke kan haabe; paa de selvkærlige, der ikke kan elske; paa de
95 ubodfærdige, der ikke kan angre og omvende sig. Derfor er det et saa utroligt, glædeligt Budskab: At det netop er i Mørket, at Lyset skinner; og at der ikke er noget Mørke saa dybt, at Lyset ikke skinner der. Og det er det, som gør Evangeliet til Evangelium: At det ikke gør lyst omkring os eller i os, men at dets Lys skinner paa os, der selv er Mørke.

100

Men dette Lys, som saaledes skinner i Mørket, det kommer ikke fra Jesu ædle Sindelag eller fra hans Sagtmodighed og Taalmod i Lidelser eller fra hans Offervilje. Alt dette er kun menneskelige Lys, der slukkes i Mørket. Men Lyset kommer fra hans Død: At et Menneske dør helt gik ind under Guds Dom, helt
105 gjorde sig til eet med dem i Mørket, saa Guds Tilgivelse kunde faa hele Magten og nu kom til at gælde for alt, som har Del i Mørket, som selv er Mørke. For det er ikke for den, der er Lys – i hvert Fald delvis – at Lyset skinner, men for dem,

der er Mørke. Det er ikke for de pæne og gode og troende og haabefulde, at
110 Kristus er død; men for de onde, vantro og haabløse. Mørket er Lysets Fjende.
Men Kristus døde netop for sine Fjender. Et mindre ubetinget Evangelium kan
jo være godt for den, der ikke behøver andet. Men at Kristus døde under Guds
Dom, det betyder intet mindre end dette, at Guds Tilgivelse er trængt ind i selve
Mørket og har besejret det. For dem, der er der, er der nu et stort Lys. Og der er
115 vi nok alle.

Vi vilde jo gerne have et andet Lys i vort Mørke: Et Lys, som ikke behøver at
være ret stærkt, fordi Mørket ikke er ret stærkt; et Lys, der betyder
Undskyldninger og ikke Tilgivelse; at vi slipper med en Advarsel for at gøre det
120 bedre næste Gang. Men dette Lys lader os ikke slippe for Dom og Død. Det
forudsætter Dommens og Dødens Mørke, som Kristus for vor Skyld var i
Langfredag. Men Lyset skinner i dette Dommens og Dødens Mørke. Gud har
taget den dømte Kristus til Naade og oprejst den døde Kristus; og dermed har
Gud ogsaa taget med ind i sin Tilgivelse og Opstandelse alle os, som Kristus blev
125 dømt for og døde for: Hele Mørket, som vi tilhører. Det er det store Lys, som
skinner fra Kristi Gerning. Det er Lyset fra hans Død paa os; for den er en Bøn
for det Mørke, som vi tilhører og er en Del af, en Bøn, som blev hørt
Paaskemorgen. For „en fattig glemmes ikke for evig; ej skuffes evindeligt
ydmyges Haab." (Salme 9).

130 Og naar vi nu om lidt efter gammel Skik tænder Lysene paa Alteret til
Altergangen, saa forkynder de os, at Kristus, som døde og opstod for os, er det
eneste Lys i det Langfredags Mørke, hvori vi lever.

135 Derfor paa Herrens Bord er sat
de Lys, som vi nu tænder;
de vidner om den onde Nat,
der os og vort omspænder.

140 Der er kun Mørkets Gru og Gys
hos os og alle Steder.
Kun her, kun her, kun her er Lys,
hvor Jesus med os beder.

145 Amen.

Kilde

Manuskript taget fra Schack, T. (1945) Prædikener, 127-132, Gyldendal efter aftale med udgiveren

Kildetype

Dokumentation i bogværk

Tags

Anden tekstrække, Langfredag, Prædiken, Prædikener fra 1900-tallet, Tidehverv

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/tage-schacks-praediken-langfredag>

160

165

170

175

180

185